

Családelles állam

A magyar népesség öregedő és koros korcsoportjának közéleti szerepe a magyarság jövőképeinek kialakításában a Kárpát-medencében

Szerbiában a politikum a népesség öregedő (65-70 év közötti) és koros (75 évnél idősebb) korcsoportjaiban kizárólag az eltartottat véli meglátani. Problémáik iránti érdeklődése szinte mindig dühbe fullad. Elmarasztaló és elutasító. E megvető magatartás csak akkor enyhül, amikor jönnek a választások. Szavazataikra nagy szükség van. A nyugdíjasok a választások kimenetelének döntő tényezőjévé váltak. Ilyenkor a pártok ígéreteseinek se vége, se hossza. Az öregek tehát hatalom megtartó és hatalomleváltó tényezővé váltak, mégsincs tekintélyük a szerb társadalomban. A politikum vigyáz arra, hogy szervezetlenek legyenek, és többé ne kapcsolódhassanak be semmilyen közéleti megmozdulásba.

Szerbiában olyan állapotok uralkodnak, amelyekben az öntetszelgő politikum azt szeretné, ha öregedő és koros ember nem is lenne, nem lenne ifjúsági kérdés, nőkérdés, kisebbségi kérdés, a munkanélküliek jajongása – nem lenne semmilyen megoldandó közéleti feladat. Szerbiában azt szeretné a narciszoid („örökifjú izmaival” és harciasságával mindig dicsekvésre kész) politikum, ha az ember meghalna, mielőtt megöregedne. Ha harcra képtelen, minek is él, munkásnak nem kell. Minek? Ebben az országban nem termelnek. Ez a szerb politikai elit nem szeret vesződni senki közéleti problémáival, csak a saját meggazdagodásával van elfoglalva.

A nyugati világban a tőkés szeme előtt állandóan a tőke gyarapítása áll, azért, hogy minél több foglalkoztatottja és fogyasztója legyen. A szerb tőkés születt élvhajászok, kaszinókapitalisták, a szórakoztató és gondúzó ipar leglelkesebb fogyasztói: „more, lako čemo” (ejh, ráérünk arra még).

Az egész mai szerb tőkésosztály törvényesített rablásból, fosztogatásból és sikkasztásból szerezte és gyarapítja tőkéjét. Éppen ezért csak addig gyarapítja, míg meg nem unja, míg nem lesz belőle elég nagy és minden keleti kényelemmel ellátott külföldi villa és bankbetét – fedezetként. Amikor ez a cél teljesül, máris hátat fordít a „vállalkozásnak”.

Külföldre költözik, a jachtján lógatja a lábát a tengerbe, és üresen bámulja a kéklő vizet.

A szerb tőkésnek nincs semmilyen korszerű fogalma a tőkésosztály szerepéről a mai gazdasági életben, a polgári társadalomban. Azt sem tudja, miben van a politikai közélet lényege, hol vannak a termelés, a gazdasági élet mozgatórugói, elemei. A szerbek még az oroszoknál is mesteribb módon tették tönkre a „szocializmust” és járatták le eredeti eszméit és erkölcsiségét. Ha a szerbeken múlna, hasonlóképpen tennék tönkre a modern polgári társadalmat is, vagyis a szociális hálóval kötelezően ellátott, modern de közös állami intervenció nélkül nem létező piacgazdaságot is.

Alig műveltebbek a volt disznókereskedő Karađorđe Petrovićnál és Miloš Obrenovićnál.

Szerbiában felfoghatatlan az, ahogyan a német kancellárasszony, Angela Merkel gondolkodik. Igaz, nem a balkániaktól tanult, és nem Szerbiában járt iskolába, hanem Luther és Marx hazájában.

Németország népessége is rohamosan öregszik. Kevesebb gyerek születik, és az öregek tovább élnek. Ebből kifolyólag olyan nemzetgazdasági helyzet állt elő, hogy egy termelő-szolgáltató munkásnak nagyobb számú «eltartott» számára kell előteremtenie a nyugdíjat és egyéb juttatásokat. Égetően vetődött és vetődik fel tehát a kérdés: ki fogja eltartani az időseket a jövőben? Erre az evangélikus neveltetésű és marxista iskolázottságú Angela Merkel így felelt: Micsoda ostoba kérdés az, hogy ki fogja eltartani őket. Ők fogják eltartani önön magukat, hiszen ezt csinálták eddig is, csak pótvédelemből és szervezetlenül. A jövőben szervezettebben fogják csinálni mint munkások.

És rögtön cselekedett! Megemelte a nyugdíjkorhatárt férfiak, nőnek egyaránt. Ugyanakkor a kötelező munkakor és nyugdíjkorhatár között szabad akaratúbbá tette az átjárhatóságot mind a két irányban.

Az evangélikus, a szegényekkel mindig szolidarizáló lelkes lány, a tehetséges elméleti fizikus, a

közéleti életet marxi módszerrel is mérlegelő «ál-lamférfi» (vagy talán honanya) két dolgot azonnal felfogott:

a/ az öregek nagyon szeretnek dolgozni és néha olyannyira ragaszkodnak a munkahelyükhöz, hogy még elzavarni sem lehet őket, ha megengedik nekik, hogy munkabírásuknak, erejüknek megfelelően tevékenykedjenek a közjó javára, s nemcsak a családjuk hasznára -

b/ nem szeretik a társadalomtól eltaszítottak, a közösségtől elszigeteltnek, kizártnak, kirekesztettnek érezni magukat.

A léhűtő, mindenben szervezésképtelen Szerbiában ennek hallatára elszörnyedt minden társadalmi réteg: a narciszoid politikum (még nagyobb közéleti kötelesség!), a minden ipari munkafegyelemtől elszoktatott fiatalság, a gyors gazdagodáshoz szokott «vállalkozó» - mindenki, a csecsemőket kivéve.

Németországban tiltakozási mozgalom nem volt az intézkedések ellen. Még a szakszervezet részéről sem! A korosak is egyetértettek az intézkedésekkel. Nemcsak azért, mert mindig kell a több pénz, hanem mert jó közösségi lényként megélni az életet az individualista, kapitalista társadalomban is. Angela Merkel ezután felkérte a munkáltatókat, hogy teremtsenek megfelelő körülményeket az öregek és korosok számára, a szülni akaró nők és kismamák igényeinek kielégítésére pedig bölcsödét létesítsenek. A bér legyen igazságos. Hallgatnak rá.

A háborúban alaposan «megedzett» Szerbiában a politikai elitet, az uralkodó osztályt az utálat kerülgeti az öregség hallatára. Szerbia semmilyen vonatkozásban nem készült fel az idősek közösségi befogadására és életben tartására. Az öregek egészségvédelme egyenlő a nullával. Sokak évi nyugdíja kisebb a temetésük költségeinél.

Miután a fiatalok nagy része elmenekült az országból, az öregek (szülők és nagyszülők) szintén jelentős része úgy hal meg, mint ahogyan az erdei vadak: nem lehet tudni hol és mikor. Megérkeznek-e a gyermekeik külföldről: jelenti-e nekik valaki a szomorú hírt, hogy legalább megadják a végtisztességet, ha már nem ápolták és nem viselték gondjukat szeretteiknek. Ha már akkor távoztak, amikor a legszükségesebb lett volna, hogy támasz legyenek a bajban.

Ismeretes, hogy régen az eszkimók kitették öregjeiket a fagyhalálnak. Szerbiában fagyoskodnak.

Azokban a családokban, amelyekből nem menekült el a fiatalság, példátlan eset állt elő. Talán a világtörténelemben is egyedülálló, ismeretlen jelenség: ugyanis ebben a feje tetejére állított valóságban roskatag öregek tartanak el kisjövedelmükből

a/ életerőtől duzzadó, évekig munkát kereső fiatalokat;

b/ minden ipari fegyelemről már régen leszokott, követelőző fiatalokat;

c/ betegesen, kórosan az eltartottsághoz ragaszkodó, hatalmas tömeggel jelentkező pszichopátákat, szociopátákat és deformált karakterű fiatalembereket.

A munka és munkahely erkölcsösségre nevel: egyiket sem akarják. Ezeknek az értékeknek és mértékeknek az alapján ítélkezve állítjuk, hogy ma alig van Európában embertelenebb társadalom, mint Szerbiában.

A főúri osztályhoz tartozó német költőfejedelem, Goethe vallja a Faustban: csak az érdemi meg az életet, aki munkájával mindennap megküzd érte. A puritán neveltetésű USA-ban szinte mindenki: a munkáltató és a munkavállaló szó szerint reggeltől estig dolgozik. Még a gothai tézisein gondolkodó Marx Károly is – bár tagadta a kapitalizmus jövőjét – tagadná Szerbiáét is. Elszörnyedne az ilyen vizsás, feje tetejére állított társadalmi viszonyok látán, amelyek – ahogy ő mondaná – «tagadják az ember generikus lényét». Ez a Szerbia – mondaná – nem a haladás mozdonya, hanem Európa élősdije, parazitája: benne egyenként és együttvéve mindenki, akinél ilyen vagy hasonló munkaerkölcs és értékrend uralkodik.

Szerbiában már a török hódoltság kezdete óta az emberi fejekben nincs rend, a tömegek nevelésében nincs érték, a politikai elit csupán haszonleső politikára képes. 1389 óta csak harctéri fosztogatáson, rabláson, martalóckodáson, erőszakos területi terjeszkedésen akar építkezni, az európai civilizációhoz és kultúrához közelebb kerülni. Csak hogy ez ma már nem lehetséges. Az ilyen politikai akarat Szerbiában sem fog többet érni egy pohár šljivovicánál (szilvapálinkánál) és egy savanyított uborkánál. Ezt lehet majd napestig szürcsölni és enni. Már így él, ezt csinálja a társadalom java része - miközben Európában délelőtt dolgoznak, délután és este szakmai továbbképzésen vesznek részt, és csak a hétvégeken van lehetőségük pihenni és szórakozni. Szerbiában viszont másként gondolkoz-

nak. A fiatalság reggeltől másnap reggelig a balkáni kocsmában tanyázik, kíváncsiságszintjét lesüllyesztette: ott érzi jól magát, miután leszokott az ipari fegyelemtől, nem vágyik normális családi életre és párkapcsolatra. A kocsmái hangulatban szeret «politizálni» és Európát ismét lángba borító fantasztikus terveket szövögetni.

Koravénné vált. Olyan természetű betyárélet és politika ez, ami a szerbeket kitörölheti az európai népek családjából. Szerbiában 2020-ig 700 ezer fővel fog csökkenni a népesség, a mostani népszámlálás adataiból kiindulva. És a népességcsökkenés azután sem fog megállni, mert ilyen lelki alkattal és a jelenlegi népességgel intézkedésekkel nem lehet megállítani.

Ebből kifolyólag mi, Szerbiában élő magyarok különösen érdekeltek vagyunk abban, mi történik majd velünk. Bennünket is magukkal rántanak a szakadékba?

Ki és mi segíthet abban, hogy a Szerbiában elnyomatásban élő magyarok mégis megőrizzék optimizmusukat, jövőképük legyen, magyar azonosság-tudatúak maradjanak, értékrendjük különbözzön az előzőekben leírtaktól; gondolatban és lélekben is európai és cselekvő ember eszményképéhez kötődjenek? Miért érdemes ápolni a magyar azonosság-tudatot, őrizni a magyar jelenlét tárgyi és szellemi bizonyítékait abban a térségben, amely a középkorban Hungaria (a Magyar Királyság) legfejlettebb részét képezte?

Kis népek sorsát, jövőjét mindig a nagyhatalmak érdekei határozzák meg. Így volt ez a múltban, de a jövőben sem lesz másként.

Ma már embrionális állapotában érzékelhető, hogy a New York-i nagyhatalmaknak komoly érdekük fűződik ahhoz, hogy Közép-Európa ne legyen többé puszkaporos hordó. Nem azért, mert mi, magyarok úgy akarjuk, hanem mert komoly gazdasági érdekeik fűződnek hozzá. Egy egységes európai régiót fognak létrehozni a Kárpát-medencében, amely nagymértékben fel fogja ölelni a középkori, történelmi Magyar Királyság legnagyobb részét. Ennek az európai régióknak természetes központja Budapest lesz. A központi részeit is magyarok fogják lakni, döntő többségben. Nevezhetjük ezt az európai régiót akár ismét Hungáriának is. Hasonlítani fog rá. Mondom, most még nagyon embrionális stádiumában van. Az Európai Unió politikai akarata ebbe az irányba mutat. Az egész Kárpát-medencében Bu-

dapesten kívül nincs egyetlen település, helység, amely rendelkezik a gazdasági élet szervezési, közgazgatási, tudományos-kutatói, szakképzési-oktatási, innovációs és kulturális (!) infrastruktúrájával, logisztikájával, hagyományaival és továbbfejlesztési lehetőségeivel. Ennek az évszázadnak a követelményei Budapestre mutatnak. Hatalmas gravitációs ereje van és lesz a gazdasági életben. Ugyanis a gazdasági élet fejlesztéséhez a szükséges tényezők itt EGYÜTTVÉVE adóttak, fejleszhetőek, állandóan korszerűsíthetőek. E központ hatása kisugározhat a térség minden irányába. A fejlesztés emberi forrásait képes részévé tenni azoknak a kutatásoknak és fejlesztéseknek, amit elvárnak a nagy nyugat-európai központok. Alkalmazkodóképessége európai hagyományokon nyugszik.

Az Európai Unió az tehát, és nem valamilyen magyar terjeszkedni vágyó nagyhatalmi vagy középhatalmi nacionalizmus, amely inetgrációs erejével, infrastrukturális és logisztikai fejlettségével 50-100 év alatt ismét egységes fejlettségű régiót fog létrehozni a történelmi Magyar Királyság területének nagyobbik részét magában foglalva. Ezt az európai régiót nevezhetjük budapestinek, Duna mentinek vagy éppen a hagyományokra való tekintettel akár Hungáriának is.

Ez az európai régió mennyiben fog hasonlítani a középkori történelmi királyságra?

Annyiban, hogy mint a Hungaria, soknemzetiségű lesz. Multietnikus terület marad, és többnyelvűség fog uralkodni benne.

Mennyiben fog különbözni?

a/ Nem katonai hódítás hozza létre, és nem az I. és II. bécsi döntéshez hasonló egyezkedési paktum, az önmagában lévő gazdasági gravitációs vonzóerő, a belső gazdasági önsúly ereje fogja létrehozni. Akik e régió határait továbbra is a mostani ún. trianoni Magyarország határaival szeretnék azonosítani, nagyon nagy tévedésben vannak (Szerbiában, Romániában és Szlovákiában). Ezek a trianoni határok szét fognak pattanni, és a gazdasági fejlődés hatására utóbb új közigazgatási egység fog létrejönni. Tévednek azonban azok a magyarok is, akik valamilyen magyar vármegyei közigazgatási nemzetállam katonai és politikai dominanciája szerint képzelik el a jövőt. Ezek a trianoni határok meg fognak változni és a magyar megmaradást fogják segíteni, de nem katonai terjeszkedéssel, sem politikai önkényeskedéssel és fölényeskedéssel. Budapest gazdasági

szervezőereje állandóan tágulni fog, és ezáltal lehetőség nyílik a magyar jelleg megőrzésére, sőt kulturális kisugárzására a egész térségben.

A 19. és 20. században minden közép-európai államot nagyhatalmi döntéssel hoztak létre, ami mögött kizárólag katonai-stratégiai érdekeik bújtak meg. Az ostobaságában páratlan szerb politikai elit körömszadkadtaig tagadja ezt a tényt, és ismét saját magának képzel be államalkotói világtörténelmi szerepet. Ez többé nem fog megtörténni. A jövőben a gazdasági szervezőerő mint döntő tényező jelentkezik a határok kialakításában. A gazdasági szervezőképesség nem hívja segítségül a katonaságot, és nem fog átváltozni katonai kényszerítőerővé. A gazdasági szervezőerővel kezdődik és végződik az egész régió minden sarkában a kezdeményező- és vállalkozóképesség és -képeség.

E tekintetben a Kárpát-medencében a magyarok, a gazdasági fejlődés és fejlesztés összes tényezőjét számbavéve, messze a legjobb helyen és helyzetben állnak. A mai trianoni határokba szorított Magyarországnak a saját szükségleteinél többszörösen nagyobb logisztikai, infrastrukturális, szervezési, közigazgatási, oktatási, tudományos-utatói lehetőségei vannak. Ezeket fogja intenzíven támogatni, továbbfejleszteni és korszerűsíteni az Európai Unió. Kevés látszik még belőle, de változni fog a helyzet már középtávon is.

Kiábrándítom azokat, akik a történelmi Magyarország feltámadását mint nemzetállamot várják. Ha a magyar nemzetállam nem jött létre akkor, amikor az másoknál megtörtént, ma már ez a lehetőség nem létezik a magyarok számára. Ne pazarolják erre a nemzet szellemi erejét, hanem vegyék észre az új lehetőségeket. Ami nem történt meg a maga idejében, ha mégis megtörténne utóbb, megkésve, létezése is látszólagos lenne, vagyis mintha meg sem történt volna. Csak látszólagosan, virtuálisan létezne, s utólag is mint életképtelen, egészen biztosan rövid úton megsemmisülne.

Ha nem is lesz magyar nemzetállam, a magyarságra még így is nagy feladatok várnak a Kárpát-medencében. Nem marad történelmi szerep nélkül. Ellenkezőleg. Most kell igazán felkutatni és ismét felfedezni a történelmi örökséget, a hagyománymegőrzés minden lehetőségét, az anyanyelvi misszió szerepét, a kulturális öntudat ápolását a magyar közéleti magatartásban és viselkedésben (csak mellékesen említem meg azoknak, akik olyan szeretettel ápol-

ják és kimutatják: népünk közéleti viselkedésében sohasem volt megbecsült a pravoszláv puszi-val való megalázkodás kimutatása). A többi kis nép is iparkodni fog ezen a téren, de ez kevesebb sikerrel fog az ő esetükben történni (mert ők két évszázada a katonai erőszak, a politikai manipulációk, az ármánykodás alapjait ápolják, és a jövőben ennek híján lesznek). Akinek eddig fejletlen volt a kulturális öntudata, annak a jövőben is az marad (érzékenyebb ez a szlovákoknál). Aki évszázadokon keresztül ápolta, intézményesítette a kulturális öntudatát, az előnyben lesz. A nagymúltú intézmények előnyben lesznek a percéletű próbálkozásokkal szemben.

A magyar kulturális öntudat lényege a következőkben van:

a/ évszázadok óta nyitott a környező kis népekkel és etnikumokkal szemben: befogadó nép: képes és készséges saját kultúráját más kis népek kultúrájával is gazdagítani. Erről nem szavakban, hanem cselekedetekben adott számtalanszor tanúbizonyságot. A teremtett kulturális értékei ezt tükrözik is.

b/ a leginkább kétnyelvű nép: a szomorú történelmi múltból, kisebbségi és elnyomott helyzetből kifolyólag rákényszerítették az államalkotó nép nyelvét, a jövőben ebből előnyt kovácsolhat a maga számára.

c/ a magyar nép mellett és vele együtt minden kisép évszázadok óta autonómiát élvezett a közgazdaságban, etnikai önérzete megőrzéséhez. Ez a jövőben meg fog újulni. Ezek az adottságok egyetlen nagy népnél nem léteznek, mert azok mind birodalmi észjárásúak, és érzéketlenek a kisépek kulturális öntudatával szemben.

d/ a gondolati szabadelvűséget alkotó módon alkalmazza az élet minden területén. Fogékony és befogadó a többi kisép hasonló, sőt elűtő magatartása iránt.

e/ a legújabb korban (1989 óta) a politikai demokrácia minden intézményét ápolja és valódi tartalommal (népszuverenitási tartalommal) képes működtetni és megújítani.

f/ képes a forradalmi változások szükségességét minden más, a térségben élő kisépnél előbb érzékelni és kezdeményezni.

A magyarok legnagyobb része egy európai régióban fog élni: a szerbeké kikerülhetetlenül kettő vagy három régióban, a szerbek rá fogják jönni arra, hogy jobb egy közeli európai régióban élni, mint megvenni a hajójegyet és az óceánon túlra távoz-

ni. Aki messzire távozik, mert történelmi rövidlátás és gyűlölet áldozata, csak 5-10 évente láthatja szeretteit: a szülők a gyerekeiket, a gyerekek a szüleiket. Ha viszont marad, akár a Hungária nevezetű európai régióban, közel marad szeretteihez: nagy munkaerőpiacon mozoghat, a gyermekek szüleiket és viszont nemcsak láthatják, de egymást segíthetik is a mindennapi életben,; jövedelmüket egyesíthetik a család, a vállalkozás vagy további szakképesítés érdekében. Tanulhatnak anyanyelvükön minden fokon, vagyonukat értékvesztés nélkül átmenthetik ide vagy oda.

A kisépeknek egymástól nincs mit félniük a Kárpát-medencében. Annál inkább lesz nagyon sok okuk az ún. Karoling-országoktól, mert ezek éppen innen akarják majd beszerezni a szükséges munkaerőt, közvetlenül veszélyeztetik a kisépek létét ebben a térségben.

Mint Európa népessége, úgy a magyar népesség is korosodik. Idáig sikerült átmenteni a fiatalokra a magyar kulturális öntudatot. Volt egy nemzedék közti kommunikáció. A jövőben még jobban kell vigyázni erre a nagyon sérülékeny, könnyen sebezhető, törékeny kapcsolattartásra.

Húsz évnyi időre van szükségünk. Időhiányban vagyunk. Meg kell találnunk a módját annak, hogy sokkal nagyobb számú öreg vegyen részt a civil és politikai közéletben. A magyar kulturális öntudat megőrzésében, terjesztésében és átmentésében az ifjú nemzedékre. (Ezt teszi a többi kisép is, de valamennyivel szemben előnyben vagyunk, mert többszáz éves folyamatosággal rendelkezünk, ami nagy tartalmi gazdagságot és magába szívó képességet ad a magyar kultúránknak.)

Az Aracs civil szervezet felkarolta és támogatja az öregek közéleti tevékenységét. Ez nem elég. Minél több civil és politikai szervezet aktivitására van szükség e tekintetben is. Súlyos akadály tornyosul az öreg korcsoport és az ifjú nemzedék kapcsolattartásában. Még több az akadékoskodó. Ennek ellenére időt kell nyerni. Gyors eredményre nem lehet számítani, de az ilyen kapcsolattartásnak nem marad el az eredménye. Évtizedek múlva jelenik meg áldásos hatása. Már most érzékelhetőek bizonyos jelei annak, hogy a szerb agresszivitás a magyarokkal szemben itt-ott meginog. Ez a jövőben gyakrabban fog megtörténni. Ezt az elbizonytalanodást még nem fordítottuk a javunkra. Csak ha majd párosul a magyarországi gazdasági felemelkedéssel, akkor fognak jobban látszani az eredmények.

Kedvezően hatna, ha a magyarságtudatot erősítő sajtó és könyv olcsóbb és hozzáférhetőbb lenne. A kommunistáknak több érzékük volt a propagandához, mint nekünk. Pl. Nem engedték meg, hogy a napi sajtó egy példányának az ára nagyobb legyen egy tojás áránál. Így volt ez a Magyar Szó, de a gyermeklapok esetében is. Az öregeknél is óriási jelentősége van az internetnek. Segítségével részben pótolják a sérült családi, rokoni és baráti kapcsolatokat, virtuálisan. A világháló használatát kínálni kell nekik is a közéleti-közösségi kapcsolatokban. Segíteni és tanulóképessé kell tenni az időseket.

A nemzetihalál ideológiáját minden alakjában száműzni kell. El kell utasítani. Cselekvően kell élni az öregkort, mindenütt a kisebbségben, és itt, a Balkánon is. A teljes ember közéleti ember is. Folyamatosan kell örködni nemzeti énközösségünk egészén, kulturális öntudatunkon, közéletünk tisztaságán és szellemi értékeink gyarapításán.

